

STRETNIUTIE S MAĎARSKÝMI FILOZOFMÍ

Geografické susedstvo, mnohoraké spoločné dejinné skúsenosti a nimi založené príbuzné myšlienkové pochody môžu byť vhodnou základňou pre spoluprácu tak z hľadiska pružnej organizácie, ako aj z hľadiska obojstranne prospešnej komunikácie. Zároveň sú známe limity mnohostranných dohôd, v rámci ktorých sa doteraz uskutočňovali kontakty medzi filozofmi socialistických krajín, menovite medzi slovenskými a maďarskými filozofmi. Preto vznikli prirodzené snahy založiť spoluprácu filozofických ústavov oboch akadémii vied na vlastných výskumných programoch. Príprave a podpísaniu dohody predchádzali konzultácie o možných oblastiach a neformálnych spôsoboch kooperácie. Maďarskí partneri boli predbežne informovaní o stave a výsledkoch výskumu filozofického myslenia na Slovensku poskytnutím publikácií, aj prednáškou PhDr. M. Oravcovej, CSc. na pôde Filozofického ústavu MAV v júni 1988. V tom istom roku sa uskutočnila aj výmena informácií z výskumu spoločenského vedomia a z metodológie spoločenských vied. Už vtedy sa konštatovali mnohé podobné alebo totožné náhľady, ale sa odkryli aj oblasti, v ktorých je diskusia nevyhnutná. Možno povedať, že opodstatnenosť novokoncipovanej, dvojstrannej spolupráce bola tým potvrdená.

Po týchto prípravách sa uskutočnila návšteva delegácie Filozofického ústavu MAV v Ústave filozofie a sociológie SAV 6. — 7. februára 1989 za účelom podpísania dohody o spolupráci. Delegáciu viedol dr. László Sziklai, riaditeľ ústavu (a riaditeľ Lukácsovoho archívu); jej členmi boli dr. Ferenc Lendvai, zástupca riaditeľa pre vedeckú prácu, dr. Tamás Tóth a dr. László Csorba, zodpovední riešitelia tých úloh, ktorých sa spolupráca týka. Zo strany Ústavu filozofie a sociológie SAV sa rozhovorov zúčastnili doc. Jozef Viceník, CSc. riaditeľ ústavu, ďalej akademik Vojtech Filkorn, čl. Ján Bodnár, prof. Ladislav Holata, CSc., PhDr. Ján Dubnička, CSc. a PhDr. Ondrej Mészáros, CSc.

Stretnutie predstaviteľov oboch ústavov sa vyznačovalo otvorenosťou pri výmene informácií i názorov. Vzájomne sme sa oboznámili s históriou akademických filozofických pracovísk, s ich organizačnou štruktúrou, s výskumnými programami, ktoré sú aktuálne realizované a aj ktoré sa perspektívne pripravujú, s priebehom výchovy mladých vedeckých pracovníkov a pod. Boli konfrontované aj odlišné možnosti kádrového budovania dotyčných ústavov, porovnaná vysokoškolská príprava filozofov a výuka filozofie na stredných a vysokých školách, financovanie výskumných programov atď. Nehovorilo sa teda len o imanentných problémoch, ale aj širšie o podmienkach rozvoja filozofie.

Podstatná časť rozhovorov sa samozrejme týkala tých výskumných úloh, na ktorých oba ústavy chcú postaviť vzájomnú spoluprácu. Vedúci výskumných tímov z ÚFS SAV doplnili tie informácie, ktoré už v predchádzajúcom období boli poskytnuté maďarským kolegom. Keďže v Maďarsku ešte nedisponujú syntetickým prehľadom dejín národnej filozofie a skúmania v tomto smere práve odštartovali, našich partnerov najviac zaujímali metodologické otázky a predpoklady dejinnofilozofickej práce v tejto oblasti. Pertraktované boli problémy periodizácie, vzťahov náboženskej a sekularizovanej filozofie (najmä

z hľadiska toho, že v podmienkach našich dejín treba akceptovať osobitosti pestovania a šírenia filozofie). Naši hostia sa priklonili k riešeniu, ktoré bolo uplatnené v syntéze dejín filozofie na Slovensku, teda k teritoriálnemu princípu zaraďovania toho-ktorého filozofa do dejín národnej filozofie. Dá sa očakávať, že diskusie v tejto oblasti budú najživšie a najplodnejšie medzi oboma pracoviskami.

Dohoda, ktorú riaditelia kooperujúcich ústavov na záver rokovaní podpísali, obsahuje okrem dvoch nosných tém spolupráce — výskum dejín filozofického myslenia na Slovensku a v Maďarsku; filozoficko-metodologické problémy spoločenských vied — celý rad ďalších ustanovení, ktoré by mali zabezpečiť plynulejšiu a pružnejšiu výmenu informácií z filozofického života oboch krajín. Ide napríklad o výmenu vedeckých pracovníkov v rámci dohodnutých kvót medzi SAV a MAV, o výmenu výskumných projektov a vybraných výsledkov z oblasti tematického zamerania spolupráce, o perspektívne možnosti zorganizovania spoločných seminárov aj o vydávanie spoločných publikácií, resp. o uverejnenie vybraných významných štúdií v časopisoch ústavu a pod. Dohoda (po schválení príslušnými orgánmi oboch akademii vied) má platnosť na roky 1989 — 1990, potom sa vyhodnotí jej plnenie s ohľadom na ďalšie perspektívy spolupráce.

Na záver možno konštatovať, že obsahové zameranie spolupráce je v plnom súlade s tendenciami racionalizácie a zefektívnenia medzinárodnej spolupráce tak z hľadiska pomoci vlastnému výskumu, ako aj z hľadiska finančných požiadaviek na jej realizáciu. Teraz už pôjde „iba“ o jej naplnenie.

Ondrej Mészáros

INTERDISCIPLINÁRNE SYMPÓZIUM LOGIKA 88

Oddelenie logiky ÚFS ČSAV usporiadalo v dňoch 12. — 14. IX. 1988 v Dome vedeckých pracovníkov ČSAV v Bechyni interdisciplinárne sympóziu *Logika 88*, ktoré bolo zároveň druhým stretnutím československých logikov a naväzovalo na výsledky podobného sympózia *Logika 87*.

Sympóziu bolo súčasťou podujatí, organizovaných v rámci riešenia ČÚ IX-3-7/3 *Logika a problémy súčasného vedeckého myslenia* [zodp. riešiteľ PhDr. I. Zapletal, CSc., ktorá je súčasťou HÚ IX-3-7 *Filozoficko-metodologické otázky rozvoja špeciálnych vied* — koordinátor akademik Vojtech Filkorn].

Sympózia sa zúčastnili logici z celej ČSSR, a to ako vedecí, tak aj pedagogickí pracovníci, ako aj štyria zahraniční účastníci.

Sympóziu otvoril PhDr. I. Zapletal, CSc. — vedúci oddelenia logiky ÚFS ČSAV a zodpovedný riešiteľ ČÚ IX-3-7/3. Po tematickej stránke malo sympóziu veľmi široké zameranie.

Skúmal sa vzájomný vzťah matematickej a filozofickej logiky, kde matematická logika sa zaoberá vzťahmi dôsledkov matematických tvrdení a filozofická logika prirodzeným jazykom a dôsledkami formulovanými v tomto jazyku. Matematická logika pracuje s abstraktným svetom (RNDr. P. Hájecký, CSc., MÚ ČSAV). Pozornosť sa venovala operačnej logike ako logike algorit-